„ЗАСТАВА“ излази редовно средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 44. У Новом Саду у петак 21. марта (2. априла) 1886. ГОДИНА XXI.

НЕ ДАНГУБИМО!

Две нас недеље деле од дана, када истиче рок, кад ваља сваки угарски грађанин да плати своју непосредну порезу за прошлу годину, јер иначе неће бити увршten као бирач у бирачку листу 1887 годину

Тако закон одређује, па тако мора бити Није питање овде, да ли је то законско одређење праведно или је голема неправда. То је у опште питање, о којем се може теоретски нашироко и надугачко говорити, али кад је реч о практичном деланју, онда се рад мора удесити према приликама и законима, што постоје.

Реч је сад о томе, да према законском одређењу удесимо наш рад, те да у појединим варошким и сеоским срезовима буде што више Срба бирача за годину 1887-му, како би смо ми Срби, пошто ће се те године извршити избор посланика, са што сигурнијим изгледом на успех загазили у изборну борбу.

„Застава“ је наш свет на ову важну околност још поизодавна упозорила али па што сад стојимо на прагу последњег рока када сваки угарски држављанин треба да исплати своју порезу за прошлу годину па да би идуће могао бирач бити, то сматрамо за своју дужност, да се поново обратимо на наше сународнике, апелујући на њихову свест и родољубље.

Ми смо у споменутом чланку већ изрекли, шта треба да раде наши родољуби у појединим местима и срезовима; рекли смо, да треба родољуби у сваком нашем месту да образују одборе, који ће не само на то пазити, да, колико буде то могуће, сваки Србин, који може бити бирач, до законом одређеног рока исплати своју порезу за прошлу годину, него и да строго пазе на састав бирачких листина и да према томе у своје време рекламују како за наше незаконито неуписане, тако и за туђинске незаконито уписане бираче.

Ко жели борбу успешно водити, ко жели победити, тај мора приуготовљавати земљиште за победу, иначе ће га и најслабији непријатељски нападај оборити, јер је пошао голим грлом у јагоде, пошао је у бој тупом кебом против оштрих мачева.

То смо у главном рекли у споменутом чланку, па то и сада понављамо. Тим нашим речима немамо шта више додати, до једино:

Крајње је време, родољуби! Не дангубимо!..

К. П.

СРПСКО-БУГАРСКИ РАТ И БУГАРСКО-ТУРСКИ САВЕЗ.

II.

Бугарско-турски савез.

Незна се које је веће зло, дали Миланова објава рата Бугарској за одржање берлинског уговора, или закључени савез Бугарско-турски за одржање Турске империје! Једно зло у славенском свету надмашује друго. Једно издајство славенске заједнице надкриљује се другим!

Аутономна провинција султановог царства, Бугарска, устаје противу султана, збацује његове власти, прокламира сједињење са Бугарском кнежевином. Књаз бугарски и његово правитељство — влада — прихваћују револуцију и улазе с војском у источну Румелију. Турска оклева да уђе с војском у своју провинцију и да поврати ред, а краљ Милан из прикрајка објављује рат Бугарској: за одржање берлинског уговора, за одржање султану његове провинције. И шта је најчудноватије: Султан дозвољава да се војска из те провинције, која за ратне случајеве стоји под његовом командом, бије противу онога, који је устао да му је очува или за одржање равнотеже балканских државица. Бугарска устаје у име начела народности и противу султана и противу берлинског уговора, бори се у име тога узвишеног начела, и кад је победила, склапа уговор противу свију народности на балканском полуострву, који би следовали њеном примеру и устали противу султана.

Е веће комедије на свету није било, нити ће бити. Сви обзири на поштење, моралност, на идеје које светом управљају, погажене су. Гнусност, подлост, бизантизам појављују се у најкраћем времену у свом савршенству, и то код народа, који се тек спремају да живе! Грозно, да после 700-800 год. понављају се готово исте појаве, које су пређе каљале историју балканских држава — да после 500 год. робовања, чим су оба народа дошли до неке вајне своје слободе, опет падају у исте погрешке, које су их пређе у гроб свалиле

На чијој је страни већа поквареност, већа неморалност?! Да ли на страни српске, или на страни бугарске дипломације. Размислите и реците право по души.

Да би Милан дошао до те могућности, да објави рат Бугарској за одржање берлинског угозора, морао је пре тога извршити државни удар. Морао је укинути све слободе како би угушио народни глас и народни уплив, погазио устав, објавио војено стању, увео преки суд, обрао од народа оружје, поубијао, поапсио и разагнао, свештенике, посланике, учитеље, кметове и у опште народне прваке, и у сред тога покоља наредио је избор за нову скупштину, или правије рећи саставио је скупштину о, позватих а не изабратих пристали ца и кад је све то извршио, опет није смео изаћи с правом својом намером ни пред таквом скупштином кад је тражио кредит и одобрење за мобилизацију, опет није смео позвати народну војску и дати јој оружије и муницију, опет је објавио преки суд и војено стање у целој земљи и крио је своју последњу намеру све до последњег тренутка када је и објавио рат. А шта се у том времену у Бугарској јавило? — Извршени државни удар прокламацијом се укида, сазива се ново „собраније“ у коме се укидају сви закони из времена „пуномоћија“, уваћају се стари слободни закони, издају се нови закони у радикалном духу, поставља се комисија од собранија да испита злоупотребе, књаз Батемберг путује по народу и свуда говори како ће се у будуће држати конституције трновске и оне странке за којом стоји већина народа; одриче се предлога, који је ишао на ограничење трновске конституције, ослања се на јавно мњење, на народни покрет, стоји у свези са људима, који руководе покретом у Македонији и Источној Румелији, обећава да ће прихватити револуцију, и кад се ова остварава одржава своју реч, прихвата је, цепа берлински уговор и оглашује се у прокламацији као „књазъ на сѣверната и южна България,“ и ради по импулсу и духу народнога покрета. — Одбија са народом напад и напослетку склапа савез са Турском за одржање њене деспотске управе, противно духу времена и противно начелу народности! Питамо, ко кога у подлости надмашује? — Да ли Милан са његовом реакционарном владом или Батемберг са народно либералном бугарском владом?

Може бити, да се као Србин варам, и да вучем на српску страну, али држим, да је Батемберг са бугарском слободоумном владом, са бугарском интелигенцијом, „надвисио“ краља Милана. Подлост, нискост, неморалност код Срба појављује се у против народној влади; у влади, коју народ српски презире, противу које је устајао с оружјем у руци да је уклони; у влади, која се од целог српског народа сматра као издајник српства, славенства, православља. А код Бугара појављује се на против код најнапреднијег елемента: код владе за којом стоји бугарски народ а нарочито бугарска интелигенција; код владе, која је верни преставник народних тежња, народних жеља, која је израз бугарима у земљи и на страни. И то је по моме мњењу, веће зло и опаснија болка на телу бугарскога народа, но што је болка која је заразила краља Милана и напредњаке, али, од којих народ и сва интелигенција српска бежи, као од најопасније куге. Та помислите само, да нема још пуних 8 год. како је Бугарска васкрсла испод турског јарма, па ћете признати, да бизантизам дубље и јаче подгриза стабло бугарског народа но српског. Кад се сетите, да у Бугарској нема ни једног човека, који није одрастао под Турском и који не би знао сва она свирепства која је Турска по Бугарској чинила (само деца од 8 год. незнају шта је турско тиранство); кад се још сетите, да бугарску интелигенцију сачињавају готово све сами учитељи, које је Турска готово сваке године оптуживала и вешала за разне бунтовне покушаје; кад се још сетите, да је Бугарски народ носио пет стотина год. турски јарам; кад се још сетите, да је у руско-турској војни бугарска интелигенција била сведок крви, која је заливала сваку њихову стопу у напред, била сведок палим лешевима храбре руске војске, који су покривали балканске пролазе и турска утврђења; кад се напослетку још сетите, да је садашњи министар Цанов, који је потписао тај бугарско-турски сајуз, био пређе у Русчуку адвокат и бранилац бугарских револуционара и да је мало фалило, да и њега Турци нису послали у „Диар бекир,“ што се усуђује да заштићује бунтовнике, који су устали противу султана, и при том се сетите, да су Руси истог Петка Каравелова, који склапа уговор противу Руса, васпитали и довели у Бугарску, одма му дали место вице гувернатора, — кад се свега тога сетите, онда ће те признати, да је ниско, врло ниско пао морал бугарске најнапредније странке, признаћете да је та појава већа опасност за један народ, но што је она у Србији.

Противу кога је наперила Бугарска свој савез са Турском? — Противу свију најближих: противу Србије, Црне Горе, Грчке и Румуније, противу још неослобођених Бугара и противу Русије. Противу свију народа, чија браћа пиште под турским деспотизмом, противу Славена, противу православних. Најнапреднија бугарска странка за којом је пошао био народ, склапа савез са Турском противу Русије, која ју је пре 8 година из мртва подигла; склапа савез са полумесецом противу хришћанске православне раје.

Последоваоци школе језуитске, макиавелове, бизантијске кажу: да политика не зна за благодарност. Ако признамо, да је наука те лажне школе овладала душом и срцем најнапреднијим елементима бугарскога народа, онда питамо, какве су те користи, које Бугарска мисли да може постићи савезом са Турском? Прво, је ли уверена била, да ће се признати тај савез, и друго, је ли уверена била да се може остварити и Бугарској користи донети? — Кад се добро размисли, увидело би се да се неће одобрити, а и кад би се одобрио не би донео Бугарској никакве добре последице.

Савез је склопљен са Турском за одржање Турске империје. С Турском имају рачуна Срби, Грци, Румуни, Ермени а у првом реду Руси. Како се може мислити, да ће руска дипломација подписати савез противу Русије и руских народних интереса, како ће допустити да поклоњени топови и пушке, под командом турских ге-

ЛИСТАК.

„ЕЛИТ-БАЛ.“

Извините ме, што вам пишем опширније о неком балу, кад знам, да „Застава“ није до сад водила бригу о томе, ко како игра и ко се како весели. Ал признаћете и то, да је подлистак врло љубопитљив. Њему можете приповедити о свакој „необичној“ и „јединственој“ појави, а наш „елит-бал“ у Руми, био је зацело невиђен, нечувен, невероватан и све остало што се почиње са: не. Па да га бар није ни било.

Дубоко смо замакли у часни пост, те би ми могао неко замерити, што пишем о мрсним предметима. Но небојте се. Румски „елит бал“ неће сигурно никога намамити ни подстрекнути на слично дело. Неће ни уз мрс, а некмоли уз пост. Да чујете:

* * *

Дана, управо вечери 9. марта по н. к. ишло је румско грађанство на бал. Ка осветљеној дворани жури се неки господин, ал сам. Ожењен је до душе, но жену је оставио код куће. Бива тога у свету, ал о:де је чудновато то, што се то дешава по неком напред срачунаном плану. У трему наилази господин на женскињу која је такође дошла сама. И она је удата до душе, но долази без мужа, сама, сасвим сама, јер је и то по неком срачунаном плану. На вратима дворане окреће се младо девојче, једва да јој има 16 година . . . и она је дошла сама. Има код куће матер, ал мати не дође с дететом, јер је и то удешено по неком напред срачунаном плану. План, план, боже мој па какав је то план? На што циља бал где се удесило да неки мужеви долазе без жена, неке жене без мужева, младо девојче без родитеља? Па шта мислите, шта је после било? Јелте да сте љубопитни да чујете? Е после није било ништа. Такав бал је спречен, ал је требао да се одржи. А ко га је спречио? Зар је нужно и рећи? Та зар у нашем грађанству да нема ни толико здрава појма о друштвености, о моралу, о најобичнијим правилима пристојности, те да се могло такво што десити? Не није се десило, ал што су неки хтели да се то тако деси, то је гнусна увреда, то је инзулт, каквог није нико до сад доживио, до ли ми Румљани.

* * *

Давно смо ми слушали да се у нашој вароши спрема „елит бал“. Један део оних, који се рачунају у елиту, у најодабраније, најобразованије и најваспитаније чланове нашег места, склопише одбор. Тај одбор је био мешовит по народностима. Било је у њему и Немаца, Срба, Мађара и Чивута.

Испрва видосмо где се међу осталим граде и француске позивнице за тај бал, и ко сад ту није мислио, да ће ићи све по француски, да ће све бити удешено по правилима „отменог света“. Али се љуто преварисмо. Од француске деликатесе, учтивости и пристојности не видосмо ни трага, али видесмо грубијанства и увреде.

Славни одбор за спрему „елит-бала“ прославио се у нечувеном гажењу најобичнијих правила пристојности. Јер одиста необорима и у Руми сваком је позната истина, да је тај славни одбор позвао на „елит бал“, неке мужеве без жена, има примера да је позвао изрично жену без мужа, девојку без матере, итд.

Ја не знам да се овако што игди у свету десило; мени је непознато да је на оваквој основи сазван ма „најпростији бал“, а људи који су приређивали до сад „елит балове“ имали су на сваки начин и у свакој прилици далеко више учтивости, такта и манира.

Једна госпођа која је позвана на тај бал без мужа, вратила је позивницу одбору натраг, и написала на њој речи: „Допустите господо да вам кажем, како сте ви неотесани маз..... Јако бих волела кад би ми протумачили ваш поступак и рекли ми, шта сте хтели с тиме, кад сте ме на ваш бал позвали саму, и то крај живог мужа.“

Не треба тек да вам кажем, како је наше свесно српско грађанство узело ову увреду тако, као да је она нанешена целом грађанству и није отишло на славни и ретки: „елит-бал.“

* * *

Но има још нешто, што је упало јако у очи, и што вреди да се напомене. У одбору за сазив „елит-бала“ било је како рекох и Срба. Па вид'те, тај је одбор врећао само српске грађане. Само су српске жене позване без мужева, само је српски муж позван без жене, само српска девојка без родитеља. Код других народности није се то десило. На сваки начин је дакле било међу Немцима, Чивутима и Мађарима одборника, који су своје суплеменике заштитили од сличних увреда, само чланови наше „српске елите“ допустише, да се српским кућама наноси без икакве нужде нечувена увреда.

То је оно што наше грађанство овде највећма боле, то је оно, што ме изазива да се латим пера и по жељи целог нашег грађанства жигошем тај чин.

Наши Срби који беху чланови одбора за „елит-бал“ нису рођени у Руми. То су људи млади који се тек од неког времена доселише у нашу средину. Ми смо се много од њих надали, млого очекивасмо, ми изгледасмо да нас

нерала буду употребљени противу Руса, противу других Словена против православних. Таква бугарска политика вођена у духу језуитизма и бизантизма, не само да неће донети никакве користи Бугарској, већ јој навлачи осуду свију оних, који се воде узвишеним идејама, правдом и моралношћу.

Напослетку кад би бугарска влада доиста уграбила најзгоднији моменат у коме би Русија свезана, немоћна била да одбије нож, који је напарен био противу славенства и православља, зар се онда може мислити, да ће Русија остати вечито у том стању? Руска моћ и сили толико је велика, да цела Европа није кадра била да је сузбије у њеном ширењу, у њеној националној тежњи, у путу, који води Цариграду. Руски народ одбранио је царство своје од нападаја толиких јаких и моћних народа, да му не би требало никакве спреме да се Турској и Бугарској с њом за једно угаси живот. Трулу турску државу није могла да спасе цела западна Европа а шта ли може да учини сједињена Бугарска, која броји тек три милиона, управо половину тога колико Русија може војске да крене кад јој затреба.

Живот побеђује мртвило. Ако Бугарска види свој најпречи и најбогатији интерес у томе, да се веже вечито са мртвацем, онда она иде неминовно у гроб, из кога је пре 8 година руском руком дигнута. △

Политички преглед.

Раднички немири у Белгији нису се још смирили. У сабору је министар унутарњих послова поднео о тим немирима извештај. Он рече, да су се радници побунили што им је надница „недовољна". Они траже већу надницу и скраћивање дневног рада Међутим влада ће учинити све да раднике задовољи, па да нађе рада онима, који га немају. „Нису радници пустошили и жарили" рече министар, „но они који осташе без рада. Влада ће искати кредит од 43 милијона, па ће градити жељезнице и на тај начин наћи радницима посла." Ове речи министра јасно показују, да и сама влада нема снаге да криви раднике за последње изгреде, јер осећа, да држављани не могу живити без рада. Међутим су немири на појединим местима попустили, ал се на другим местима развијају. До сад је од радника погинуло па 100, а гинули су и војници.

Раднички страјк у Швајцарској. Јављају из Базела: столари, дунђери, стаклари, стругари и каменоресци обуставили су рад, из узрока, што неће да раде дневно дуже од 10 сати.

Бугарска краљевина. Јављају из Софије, да кнез Александар хоће да прогласи Бугарску за краљевину У Петрограду се томе јако противе, не због Бугарске, но због тога, да Батенберг постане краљем.

ДОПИСИ.

Нови Сад 3 марта. (Због нагомиланог материјала закашњено.) (Ватрогасно друштво.) У недељу 2. (14) марта по подне у 3 сахата држало је овдашње ватрогасно друштво своју 14-ту редовну главну скупштину, која је била како од стране редовних, тако исто и од стране потпомажућих чланова прилично заступљена. Пошто смо присутне промотрили, видили смо, да су махом сами иноверци, изузимајући два три редовна и 6—7 потпомажућих чланова Срба.

Није нам противно што се суграђани наши иноверци за грађанске ствари заузимају, ал нам је жао, што наши Срби својевољно сваку установу напуштају, ал ако је баш и не напусте сасвим, а они те дужности врше као од беде. Ето приликом ватрогасне скупштине опажа се најбоље ова тврдња. Ватрогасно друштво броји око 40 редовних чланова Срба, а од 215 потпомажућих, 65 њих су такође Срби. Та зар је онда оправдано, кад при главној скупштини видимо 2—3 редовна а 6—7 потпомажућих чланова? Је ли чудо онда кад поједине институције прелазе у друге руке? Је ли по том чудо, ако несрби њихове друштвене одношаје унапређују, а наши пропадају? Заиста није се томе чудити кад видимо, да њихова мисао и њихов језик отимају превласт, јер као што видимо, они сви заједнички негују везу, која их у једну целину спаја и одржава.

Ми се још сећамо прошлости пре 15 година, кад су Срби покретачи били те лепе и корисне грађанске установе. Онда се у одборима и скупштинама чуо свудга и српски језик, па каква је голема разлика наступила за време од 15 год. На скупштини, у одборима, нигде се више нечује српски говор, а од српског писма нема ни спомена Некривимо тога ради никога, већ искључиво нас саме. Наш немар више је пута нанео нама судбоносне ударе, од којих је један и тај, да ми на свима пољима узмичемо једно за другим са свих позиција.

Пошто је доказано, да су грађанске и друштвене установе најбоље средство за умни и индивидуални развитак народа, мећемо ми нашем грађанству озбиљно ту ствар на срце. Позвани, који воде у грађанству главну реч, требали би да шире појам о узајамној вези. Требало би да оснивају добре и корисне установе, да приређују наизменце предавања, да се народ поучава, јер ето сама факта потврђују жалосну истину, а то је, да се у нас одушевљење и љубав према нашим] односајима не само не буди, већ баш противно оно се успављује. Тако даље неможемо ићи, тако неможе остати, ако хоћемо да нас савремени догађаји не прегазе.

Из извештаја ватрогасног друштва видимо овај рачун:

1. Готовина од прошле године . . .	198.38
2. Помагајући фонд за озлеђене ватрогасце	3606.55
3. Субвенција од вароши	2599.92
4 Камата и разни поклони	415.38
5. Доходак од бала	490 56
6. Од потпомагајућих чланова . . .	910.—
7. Одбитци од асегурација	62.43
Укупни приход	8283.23
1. Расход на администрацију	865 59
2. „ „ плату	1520.70
3. „ „ припрегу	1300.—
4. „ „ нове реквизите	388.39
5, Помоћ болесним члановима . . .	106.—
6. Самопомагајућем друштву	68.—
7. Дубијоза	68.—
Готовина	3874.54

Активно стање.

У реквизитама, фондовима и готовини 10258,71

Пошто је овај извештај скупштини прочитан и од скупштине на знање узет, поднешени су разни предмети мање важности, а затим је поднешен штатут државног ватрогасног друштва у погледу медаља, које ће то друштво по дозволи министарској готовити и оним друштвима, која су у чланство државног друштва уписана, по прописаној такси уступати, ради одликовања оних ватрогасаца који 5, 20 и 15 год. служе. Пошто је нашем друштву за ту цел нужно претходно 200 фор., то је одбор поднео предлог, који је скупштина усвојила, да се умоли варошка репрезентација, да ту своту ватрогасцима из варошке благајне подмири.

Из извештаја видили смо, да ватрогасно друштво добива од вароши подпоре 2600 ф. Међу тим познато нам је, да прелиминирани доходци варошког буџета, наиме у погледу аренде од земаља неће покрити означену своту, с друге стране опет расходи буџета прелазе означену своту, јер је варошка репрезентација морала накнадно вотирати 5000 ф. за случај велике воде, која ће нас по свој прилици ове године опет походити. У таким приликама нужнији су овом грађанству тих 200 ф. да их употреби на ашове и мотике у одсудном часу одбране, него ли на парадна одличија. Ватрогасци имају и других начина како ће ту своту набавити, а не да у свакој прилици општинску касу за јединствени извор сматрају.

Најпосле дошао је на ред одборски предлог, да се десетогодишњица чланства главнокомандујућег г. Ст. Пеције Поповића на свечан начин поздрави; у ту цел изабран је један одбор, који ће се постарати, како да се тај акт обави. С тим је скупштина закључена.

Сомбор у марту. (Епарх. адм. одбор и сомборска распра,) Као што је предвидити било, сомборска распра око црквене општине отишла је пред власт, да јој она даје правичног изласка. Ми ћемо овде изнети објективно ову ствар на јавност, па нека јавно мњење суди.

Од некога доба стоји председник црквене општине г. Петар Вуковић у расцепу са већином општине.

Сваки други образован човек кад види, да су у одбору у општини чланови несагласни са његовим поступком и радом, уклонио би се. Али овај председник има налог да се несме уклонити. — Њему стоји на расположењу полиција.

Што већина одбора ил општине закључи, о томе г. председник не води рачуна: он шта више у седницама м неправи никакве примедбе, већ кад дође до извршења закључка, он неће да га изврши, или нађе пута и начина, да се неможе извршити, јер навале нечланови у скупштину те онемогуће саветовање. Већина ове огромне општине, дошла је у такав положај, да са опасношћу живота долази у скупштину.

Шта је преостало већини? Или да се уклони, па да пусти и напусти нека чине шта хоће; или да са оружјем долази у скупштине, па тако да оствари своје закључке, или да позове своју автономну власт у помоћ.

Да напусти општу ствар сасвим, да се даде терорисати од мањине, учинило јој се недостојно. Већина је дакле закључила, да остане на своме месту, али да онемогући убитачан рад председникова, закључи недолазити у седнице обштинске и одборске. По томе дакле не би се могао никако обављати законито рад општински, јер нема довољног броја чланова за доношење правоваљаних закључака. — Председник би морао учинити употребу од §. 33 II. Б. и §. 52. II. В. вис. краљ. решкрипта. — То се и хтело. — Епарх. адм. одбор на пријаву г. председника морао би послати истражну комисију, која би одбор и општину испитала, те ако је одбор и општина крива предлог учинити сл. епарх. адм. одбору, да се општина и одбор распусти, а нов избор нареди. Но ако општина и одбор пису криви, шта онда?

Г. председник, по савету околине му, досетио се, и опасност по себе увидео. Он непотражи законита лека. — Он је почео са мањином радити и закључке доносити, па и закључке изводити. — Да се пак ово неби остварило, морала је већина против своје воље горњи корак учинити и власти пријавити. Већина је то учинила како из одбора тако из општине. Она је изнела незаконите закључче, које је г. председник са мањином донео — и шта мислите, шта је сл. епарх. адм. одбор на то учинио? — он је одобрио то дело, то насилно поступање г. председника.

А да видите да је тако и да је истина, ево факта.

У почетку марта одржао је г. председник одборску седницу са недовољним бројем одборских чланова. — У тој седници закључио је, да се обнови општина са једном трећином, и сам је себи присвојио право да одреди дан избора. Ово, рече, неприпада ни одбору ни општини, јер нема црно на бело у вис решкрипту.

Ова обнова има по закону бити јануара месеца. Г. председник није целог јануара ни одборске седнице сазивао, а камо ли да је о избору што напомињао; а то зато није чинио, што донде није прошла била варошка рештаурација, а пошто није био сигуран са овим избором општинара, то га је самовољно систирао, ма да има закључак општински од прошле године, да се та обнова има по закону јануара 1886. год. извршити.

Пошто је овај закључак донео незаконит крњи одбор, уложен је против тога закључка протест, и сл. епарх. одбор, потврдио је закључак тог крњег одбора. Епарх. адм. одбор имао је систирати закључак крњег одбора, а повести истрагу против одбора, који није хтео своју дужност да чини. Тиме би дошао на лице места и уверио би се о многим стварима, чудима и покорима, које одбор и општина у пијетету није хтела на хартију да стави, ал које би очевидци дознали, видели, скаменили се и уверили се, зашто се општанари и одбор клони и бежи из седнице, и зашто ће сви листом, ако не нађу даље лека, захвалити се и од свега повући назад.

Није ова општина против обнове, нема она узрока плашити се ичега. Она је како сад тако и онда, па ма како та обнова остала у већини; али се не може дати већина шиканирати, и чинити оно што г. председник хоће и кад хоће, већ како мора, треба и закон прописује. — Није уток зато учињен, што се неће попуна, већ зато, што је незаконито тело незаконитим путем закључак донело.

Слав. епарх. адм. одбор свакојако је криво обавештен био, друкчије не можемо мислити. Како је да је, његов суд није праведан, и зато ће се потражити код саборског одбора лика, одкуд се надамо добити оно, што правда иште.

Ко хоће о нашој распри и ствари безпристрасно да суди, тај мора на лице места доћи. Извидити, чути, уверити се и онда судити.

То сл. епарх. адм. одбор није учинио, па му је зато и пресуда крива, једнострана. —а.—

Вести из места и са стране.

Нов народни добротвор — ратар. У Црвеној-Цркви умро је недавно тамошњи економ Сава Вујичић у својој 60, год. оставив све своје имање тамошњој црквној општини као фонд за издржавање вероисповедне срп. школе у вредности до 6000. фор. — Пок. Сава Вујичић-чика Сава — познат је и читаоцима „Заставе" за време срп. тур. рата, из парнице код белоцркв. суда, који је са Лазом Нанчићем и Митом Ђорђевићем и другима Вршчанима своји 5—6 недеља у затвору одседио и после осуђен био због велеиздаје и то зато, што је двојици Црвенчана добровољаца дао прилог од 1 фор. Тадањи држ. тужилац Herglot искао је осуду на 5—6 год. робије због тога. — Чика Сава био је један од отреситијих наших ратара и вредни читалац „Заставе," коју је кроз млого година држао све до смрти. На неколико дана за тим умре му и жена и она је управо, као што дознајемо, тестаментарно по мужевљевој жељи горњу опоруку оставила. Нека је обојици вечан спомен у Српству, да бог да се још млоги на њих угледали! — он.

Погреб дра Јоце Јоцића. Прекјуче по подне предати су, уз многобројно саучешће овдашње публике, земни остатци дра Јоце Јоцића матери земљи. Погреб беше врло сјајан, онако како то заслужује човек, који се свим жаром младости своје посветио науци. Сви слојеви овдашњег грађанства без разлике, нарочито пак интелигенција била је сва заступљена. Другови Јоцини учинили су од своје стране све, што се од њих захтевати могло. Смртни одар покојников красила су три венца, на име од неутешене матере, од породице Радослава Манојловића и лавор венац од његових другова, а са натписом: „Непрежаљеном пријатељу дру Јоци Јоцићу — ожалошћени другови." На опелу се опростио са покојником у име дугова му лепим говором гимн. проф. Благоје Бранчић изнесав у кратким потезима рад и врлине покојникове. Из ране младости још као гимназиста истакао се пок. Јоца у „Јавору" са својим мањим али лепим песмама. Међу својим саученицима одликовао се он још тада као један од најбољих говорника. Још и сада нам је у живој памети говор његов, што га је држао на могили рано преминулог проф. А. В. Поповића. Свршивши гимназију, одао се као изабрани питомац текелијн филозофским наукама у Б-Пешти, одакле се више пута својим дописима у овом листу нашем свету јављао. Али још за времена увидев тешкоће, које су му тамо предстојале а са незнања предавачког језика, захвали се на стипендији и посвети се у Бечу правничким наукама, које је ванредном вредношћом и са најбољим успехом и свршио. У току од године и нешто више дана положио је пок. Јоца сва три строга испита и проповисао се за дра права. Покојник је увидео још за рана оно, што многи и многи ученик увиди, али жали боже — доцне. Као ђак беше он само ђак. Пред очима му свагда лебдио први и прави задатак ђачки: да што пре и што боље науке доврши, те да се тек онда, истинским знањем наоружан посвети јавноме раду. Али неумитна судбина ускрати родољубиву жељу младачких груди његових: да и он по својим силама допринесе што на жртвеник народни, из кога је поникао и коме се као питомац народни задужио. Неумитна судбина отрже га из средине наше баш онда, када се од него највише очекивати могло.

Свечаности спровода у врло многом су допринели ученици овд. срп. вел. гимназије својим сложним и умилним појањем. Нека им је овим из дубине срца изречена хвала и слава од Јоциних и њихових старијих другова. С. А.

Материјално пропадање у Угарској. Довле се дотерало већ у материјалном пропадању наше домовине показаће и овај случај. У општини Боници хуњадске жупаније, продано је имање од 350 ланаца земље за 250 фор. По томе није стао ланац земље ни 1 фор. а. вр. — Ово је један доказ више да ми стојимо на прагу материјалне пропасти, да је сва материјална снага угарских држављана изцрпљена. Било је случајева да је један ланац земље шуме, дакле земља која кад се раскрчи може бити најплоднија, продавала за 40 ф. на вечито, ал да се 350 ланаца земље оранице продало за 250 фор. тога још није било. Кад би се нешто због овог случаја интерпелисало на сабору, веома би био занимљив одговор владе. Да ли би се и онда могло тврдити, да се материјално дижемо?

† **Сима Путник.** Пишу нам из Сараволе: 13. марта о. г. сарањен је Срп. Ст. Петарски свештеник Сима Путник, у старости од 69 година. Покојник је био родом из В. Кикинде. Као свештеник служи своју општину 45 година. Службу божију управљао је највећим чувством побожности. Био је примеран у свом кругу, поштован и уважен. — За наше јавне ствари интересовао се такође. При погребу чинодјествоваху г. прота Г. Николић, свештеници Павле Ивковић из Базјаша, Т. Жупански, С. Андрон из Сараволе, Вујић из Нађфале, последњи држао је у цркви и говор. — Лака нек је покојнику црна земља, а међу нама вечан спомен!

Убиство у Турији. Пишу наш из Сентомаша: „Прошасте ноћи догодило се грозно убиство у Турији. Неки Туринац већ старији човек Србин прода у Бечеју своју рану, кад је кући у Турији дошао и донео као што се вели 1600 фор, већ те ноћи дођу зликовци и уђу у собу и убију му жену. Старца пак исеку и ране. Но кад се зликовци разбегну нађе се један зликовац мртав — говоре да му је врат одсечен, и сад се незна је ли га жена убила или његови другари у мрачној забуни мислећ да је старац. — У оном убијеном човеку позно се један од кочијаша што је рану вукао. Можда ће вам Туринац који јасније описати овај случај. (Ми се надамо Ур. „Заст.")

браће, да нас поведу, и ако већ имају друге појмове но ми, ако се мисле ослањати на стране елементе, просто им било. Али једно можемо тражити од њих, да нас бар не вређају.

Кад се већ десио онај покор и грађанство се наше узбуркало, један члан одбора Србин г. М. П. иступио је у очи самог бала из одбора. Он није отишао на бал, и то нам је бар неко задовољење. Но оне друге, а нарочито Србина г. Ј. Ш. ми морамо сматрати као — одговорне

* * *

Још нешто. „Елит бал" је приређен уз наш часни пост. Наш православни свештеник издао је позванима из своје паствe „пастирску опомену" да не иду на тај бал. Но као што рекох српско грађанство је још пре тога било закључило да не иде. То важи у опште, али је било неколико изнимака.

Један општински чиновник, Србин, ишао је пред бал г. свештенику, и молио да му даде опроштајни благослов, што ће се огрешити о часни пост. Г. свештеник само рече: „Човјече сам разум имјејеш."

Ја навађам ове речи нашег г. свештеника зато, што, ево отворено признајем, сумњам, да су те речи у опште и код сваког истините. Јер да је то тако, не би било граће за овај подлистак.

У Руми, марта 1886.

Румски грађанин.

Трговачко-занатлијски део „Заставе.“

О трговачкој организацији.

II.

I. Дакле: Како да се стане на пут пропадању наших трговаца?

II. Како да се спречи ширење несолидне конкуренције?

III. Како да се подигне углед нашим трговцима у народу, те да се народ обавести о дужности узајмног помагања, па да необилази хотимице сународњаке своје, приликом куповања робе?!

IV. Како треба да се спреми наша трговачка младеж, па да у животној борби може издржати притисак туђинштине?

Ово су најглавнија питања, у трговачком животу, која кад би се корисно решила, била би чврст темељ на ком би се трговачки услови повољно развијали. Тога ради нек ми је допуштено, да прикажем своје мишљење.

Том циљу послужила би како ја мислим и „Матица Српска“ наша. Матица наша имала би узети просветни део трговачке-занатлијске струке у своје руке, те би требала како о горњим трговачким тако и о занатлијским питањима расписати нарочите награде. Јер ако је нужно н. пр. да се напише драма, нужне су одиста и награде за овака дела. У тим делима би се писци морали потрудити да изнађу све узроке, махне и недостатке, због којих наши трговци и занатлије пропадају. Они би проучавали трговачке околности и друге главне чињенице, које с трговачким одношајима у тесној свези стоје.

Они би будили успаваност, они би одушевљавали, упућивали, поучавали и обавештавали трговачки сталеж о свима приликама и догађајима, који се на трговачком пољу збивају. Они би неговали услове трговачког напретка, и на основу том постарали би се да изнађу начин, како да се стане на пут несолидној конкуренцији, као и то, како треба да се изобрази трговачка младеж за свој позив, па да буде себи и свом народу од користи.

Једном речи дакле књижевни матичин одбор имо би настојати да Матица распише награде, за популарна књижевна дела из горње врсте те да се тако шири просвета на привредном пољу, да се распростира свет „о узајмном помагању“ и онда, кад свест о узајмном помагању ухватила буде јаког корена у трговаца, онда ће тек исти моћи озбиљно и сложно радити.

Мени је јако жао, те „Матица“ није преклане основала неколико штипендија из Коњевићевог фонда за трговачку младеж, да се тим начином за трговачку струку изобразе.

Но пошто данас „Матица Српска“ нема за последњу циљ одређених фондова, па и ако је то велика несрећа по трговачки сталеж, опет не треба да нас тај случај одгура у закутак да тамо кукамо и наричемо што су се наши предци трговци састарали за све културне гране редом, а само за трговину и занатлијство нису. Но баш тога ради нужно је да се сазове трговачки збор, и тамо да се заједнички посаветујемо, како да се тај недостатак набави, те да се отвори мисао, о „унапређењу трговачке целине.“

Моје је мишљење, да би се тај недостатак у погледу фонда мого на овај начин извести, на пример кад би трговачки збор доно закључак да се Срби трговци организују као чланови „трговачког фонда“ ради набављања нужних средстава за „трговачке просветне циљи“ потом да се определи годишња уплата од 4, 8, 12 и 24 ф. и да сваки члан може слободно по сопственој вољи, од опредељених уплата — изабрати себи ону своту, коју он хоће, те би се на исту обвезо, ту своту кроз 5 година на горњу циљ уплаћивати, а кад би се једном покренула ствар, шат би се нашло наших ваљаних трговаца, да завештају што на горњу циљ.

То би био једини пут, по ком би наше трговачке прилике пошле на боље, а с временом и у цветајуће стање да се развију. Да би се та жељна циљ постигла, нек је сваком брату трговцу девиза „сазив трговачког збора“ а међу тим сваки онај брат, који је о општем трговачком стању размишљаво и до известних резултата доспео, нек о том своје назоре на јавност изнесе, како би се за времена, разбистрили појмови, те да се на самом збору омогући донашање што кориснијих закључака у корист „трговачке организације“.

У Новом Саду месеца марта 1886. год.

Данило Слепчевић.

О устројству

добротворне прве српске трговачке заједнице у Сомбору.

а.) Редовни члан заједнице може бити сваки ваљан и поштен Србин трговачко стручнога сталежа, само ако је становник Аустро-Угарске државе.

б.) Сви свестни трговци треба основно подпомажући и суделујући, а трговачка младеж, односно помоћници морају безусловно потпомажући и суделујући чланови да буду.

§. 4. О чланству. Чланови су ови: А) основни, б) потпомажући, в) суделујући, г) почастни.

Основни чланови они су, који у заједничку благајну 50 ф. педесет фор. ав. вр. плате, и то све у један пут, или за 5 година плаћајући сваке године по 10 ф. десет фор. ав. вр. Први одељак мора се одмах при уписивању платити, а за остатак издаје се обвезница, на коју се до исплате 6% камате унапред плаћа. Ови чланови плаћају 6 ф. обашка као годишњи прилог и остале све редовне намете.

б) Потпомажући чланови они су и то самостални и неодвисни, који сваке године у четир пута, а сваки пут 2 ф. два фор. свега 8 фор. односно одвисни т. ј. спомоћници плаћају 4 ф. годишње у заједничину благајну, ван тога и за сваку лекарску посету овде у месту приликом болести 20 н. уплаћују, премда главна скупштина има право, да тај годишњи прилог према околностима и потреби повиси или смањи. Осим тога дужан је сваки члан заједнице при уписивању уплатити једном за свагда 1 ф. на рачун набављања потребнога намештаја и осталих прибора.

в) Прилози оснивача сматрају се као коренита главница, која се несме трошити, него се мора насигурна места под камату издавати и само се камата може на заједницине цели трошити.

г) Сваки члан заједнице уписује се својеручно, и с тиме усваја све члановске обвезе, а пристаје и на то, да се сви прилози судским путем утерати могу.

д) Кад се $^1/_5$ чланова упишу, и то 10 основни, 25 потпомажући и 10 одвисних т. ј. спомоћника, онда се сматра заједница као основана.

з) Суделујући чланови они су, које заједница изабере на основу особите њихове заслуге за ову заједницу, било то прилозима у новцу или ма за коју грану напредне трговине, а особито трговачко научни стручњаци и аутори ваљаних трговачких књига.

ж) То исто важи и за почетне чланове, ма они и небили трговачке струке, и ма где становали.

и) Почастни чланови нису ни у чим обвезни па прама заједнице, коју могу само по својој увиђавности потпомагати и предлоге доносити.

§. 5. Прво примање у заједницу врши управљајући одбор, а кога би овај одбор одбио тај има права да се сврху тога обрати глав. скупштини, која мора упитну ствар на своме првоме састанку решити.

§. 6. Прави редовни чланови имају права ова:

а) У глав. скупштинама учествовати и предлагати односно сви неодвисни т. ј. само стални основни и плаћајући чланови имају решавајућега гласа, наиме и одвисни т. ј. спомоћници или пословође, који су 10 и више година као такови стари.

б) Извештаја тражити од одбора о стању заједнице и њених рачуна.

в) У заједничиним просторијама читати књиге, новине и часописе.

§. 7. Дужности свију чланова ово су:

а) На овај устав пазити да се у свему тачно држи.

б) Прописане улоге тачно плаћати.

в) Настојавати да се што више чланова у заједницу упишу.

§. 8. Чланство престаје.

а) Смрћу.

б) Својевољним изступањем. Но ово се мора писмено одбору пријавити, а плаћање прилога и намета престаје од дана коначнога изступања, а дотле су иначе сва плаћања обвезна.

в) Закључком одбора, односно главне скупштине.

г) Одбор односно глав. скупштина има право да сваког оног члана, који би противно овом уставу и интересу заједнице радио, искључи.

§. 9 О лекару заједничином.

а) Лекара предлаже (кандидира) одбор, и плаћу му одређује, а глав. скупштина бира и решава.

б) У дужности му стоји, сиромашне трговачке чланове и све без разлике у заједници као чланове, поглавито овде у месту помоћнике безплатно лечити.

в) Здравствена стручна предавања сваког месеца држати.

г) Тако исто свака три месеца и о здравственом стању заједницу лично извештавати.

§. 10. О ответнику заједнице.

А) Ответника тако исто одбор предлаже и плаћу му одређује, а глав. скупштина бира и потврђује.

б) У дужност му спада, заједницу у судским приликама савестно заступати, и све на ту сврху односеће се у корист заједнице податке набавити.

в) Члановима по прописаној таблици (тарифи) личне расправе савесно обављати.

г) У заједничиним просторијама стручна односећа се на менице, трговачке књиге, трговачку комору и трговачко судиште, свака 2 до 3 месеца предавања држати, и о новим трговачким судским установама јавна обавештаја давати.

§. 11. О питомцима заједнице.

А) На штипендије искључиво право имају само чланови заједнице, што сваки питомац мора имати тачне и правилне доказе, да је Србин прав. вере и да је телесно здрав, к тому честит и ваљан трговачки стручњак, који се мора на прама ових односећих се правила равнати у противном случају губи право на штипендије.

б) При подели штипендије не сме се пристрастно и страначки решење у призрење узети. него строго, и достојно на прама духу овога правила, т. ј. праведно и то најзаслужнијем кандидату има се подарити.

в) Исти питомци заједнице морају безусловно од себе дати реверс да ћеду увек остати поборници нове ове заједнице, и да ћеду изтрајни на трговачком пољу бити, нуз то још да залаже своју поштену трговачку реч да ће по могућности свој нов нараштај за трговце и у трговачком духу изобразити, а и примљену припомоћ новчану обвезно повремену заједничиној благајни с благодарношћу а без камате вратити.

§. 12. О одбору.

А) Одбор се састоји осим председника и подпредседника још из 12 главних чланова, и 6 заменика, које све бира глав. скупштина.

б) Заменици се позивају у одбор само у замену чланова.

в) Одбор се састаје редовно свакога месеца један пут а ванредно по потреби, а кадар је доносити закључке кад 7 чланова у седницу дођу, али сазив одбора мора се најмање на 3 дана пред састанак објавити.

г) Кад 6 чланова односно заменика одбора, или 18 неодвисних чланова заједнице затраже писмено, да се одбор ради решења каковога спора, или предмета ванредно састане, то је председник односно подпредседник дужан ванредну седницу сазвати.

д) Решења се доносе већином гласова, при једнакости решава глас председников.

(Наставиће се.)

Вести из трговачко-занатлијског света.

Стипендиста Боздине закладе. Српска црквена општина у Будимпешти, која рукује са Боздином закладом, бирала је 16. марта у својој седници питомца те закладе. После дужег саветовања изабран је једногласно Тодор Глибоњски, ципелар — сомборац, за стипендисту Боздине закладе са штипендијом од 2100 фор., који се новац има употребити на отварање ципеларске радње. — Желимо, да се питомац овом припомоћу стварно користи.

Највећа занатлијска корпорација у Угарској налази се у Араду. Пре кратког времена имала је ова корпорација своју главну скупштину, на којој је и министар трговине Сечењи присуствовао. За зидање задружне куће одређено је 30.000 фор.

Трговачка-потпомажућа болничка задруга у Руми. Пишу нам из Руме: „За сваког човека а Србина по наособ нема веће среће — до часа — када види, да му подмладак у истини правим путем греде — бар у толико, што му је оправдана донекле нада, да на бољем нараштају свет остаје. Новембра 19 п. г. састадоше се неколико трговачки спомоћника под председништвом одличног младог трговца г. Николе Живковића те после дужег озбиљног саветовања доконаше да оснују у Руми „трговачку потпомажућу болничку задругу.“ — Што наумише то и учинише! Набавише од једног сличног завода штатуте, преведоше га на српски језик — приредише затим забаву, која им донесе чистог прихода 218 фор. Што се штатута тиче, види се да их нико не поучи, преведоше туђ штатут на српски језик и послаше на потврду меродавном месту. — То је ствар свршена, ал није пропала! Да ће тај штатут потврђен бити о томе сумње нема, — ал баш зато — не штампајте га! Бар дотле, док не увидите и осведочење стечете, да одговара вашој жељи, потреби, духу и замисли, па дотле ће се и друштво подићи, учврстити и много што шта из правила испустити и надопунити. Толико што се штатута тиче. Ми за свету нашу ствар сматрамо да ово племенито подузеће румским трговцима у обште а на особ Србима трговцима озбиљно препоручимо — а зашто? Нек промисле, каза ће им се само! Овде морамо јавно изрећи наше пријатно изненађење. Г. градоначелник Јоца Ђуришић Биорац кад је на забаву позван био, овако је одбор поздравио: Све што могу то ћу учинити од моје стране а све силе уложићу и код представништва вароши Руме, да се вашем друштву безплатно соба са намештајем, послугом у варошкој болници одреди и на употребу изда уз обвезан надзор вар. физика. Слава ти градоначеонице а и сл. репрезентацији, која знаке даје да ће нашу ствар својски пригрлити!“

Обртничка настава у Аустрији. На обртничку наставу троши се у Аустрији из државних средстава доста. По целој Аустрији има до 159 обртничких школа, које су делом или баш сасвим од државе субвенционисане. 1883. године износио је тај трошак на те школе 857.683 ф. За ову 1886. годину — дакле за 3 године доцније — увршћен је у буџет 1,477.476 фор. за обртничку наставу.

Занатлијско друштво у Загребу. За оснивање занатлијског друштва у Загребу почео је одбор скупљати добровољне прилоге и уписивати чланове. Правила овога друштва поднета су већ хрватској земаљској влади на потврду.

Трговачко-обртнична комора у Загребу држаће своју редовну скупштинску седницу 30 марта о. г. у 4 сата по подне са дневним радом овим: I. Извештај обртничког оделења о статуту гостионичарском за град Загреб. II. Извештај трговачко-правног одбора о разним обртним статутима. III. Предлог обртничког оделења о сазиву анкете у питању казнених поступака. IV. Разни предлози који би се поднели.

Неред на пошти. Туже се из Загреба, да се немилице отварају писма на поштама, но не остаје само на томе, него и ствари ваде из њих. Нико се зато не позива на одговор, јер је ваљда то званична радозналост.

Велику трговину с вином отворио је у Гор. Карловцу М. Шнелер велику трговину вина из Хрватске и Славоније.

Жељезница Добој-Долња Тузла предаће се 18. априла о. г. јавном саобраћају.

За зидаре. Министар трговине послао је на све јурисдикције циркулар, у којем се на основу 10. §. зан. закона установљавају у појединим крајевима Угарске комисије, које ће испитивати свршене зидаре из грађевинарство. Који положе тај испит с успехом добиће квалификацију за грађевинаре. Те комисије за грађевинарство (Baugeverbe) установљене су већ по већим местима Угарске, а ми доносимо имена чланова тих комисија, и то из оних места, у којима наш народ живи.

Темишвар: Председник Никола Петровић кр. надинжињер. Чланови Х. Рајбер надинжињер, Јосиф Крамер зидар, Франц Холес и Франц Велти.

Сомбор: Председник Ј. Триполски кр. надинжињер, чланови: Милан Гргуров инжинир, Ф. Децер и Г. Прокоп грађевинари, Аладар Кикиндаји кр. инжињер.

Сегедин: А. Чаби инжињер као председник. Чланови: М. Тот надиважинир, Ст. Ковач архитекта, Ј. Хеслењи зидар. Осим ових места имају још и вароши Арад, Пешта, Дебрецин, Печуј, Вел. Варадин, Херманштат, Кашава, Колошвар, Кронштат, Мармарош, Сигет, Марош Вашархељ, Мишколц, Пожун, Весприм и Зала-Егерсег оваке комисије.

Трговина Сигмунда Клајна у Бечу фалирала је са 150.000 фор. пасиве.

Знатан фалимент у Будапешти Фирма Јулиус Сомер и др. (кратка, кончана и роба предива) обуставила је плаћања са пасивом од 400.000 фор. Ова кућа постоји од 30 година овамо и важила је за солидну. После смрти свога мужа, водила је удовица Сомерова радњу са једним ортаком. У нашим крајевима и Србији имала је ова кућа разгранату радњу. Има пуно изгледа за скоро поравнање.

Промена на новосадској пошти. Досадањи управитељ овдашње државне поште А. Худелист премештен је код поштанске дирекције у Тамишвар, а на његово место долази и већ је наступио своје звање као нов управитељ Јулије Јахман, који је пре више година био официјал на овдашњој пошти.

Трговина.

= **Нови Сад** 20. марта (1. априла.) На житарским пијацама светским, било се јако ускомешало стање. Раденички покрети и крвави сукоби у Белгији и неке диференције пограничне у Афганистану, па држање Бугарске и Грчке, све то допринело да је на новчаним и житарским берзама за прошла два дана било доста грозничаво стање. Папири од вредности па и златна и папирна рента осетљиво у вредности изгубише, а храну беху сасвим престале нудити. Истом на вест, да је авгански неспоразум одклоњен, и виша бележења у Лондону и Паризу на берзама, охрабрише и берзе у Бечу и Будимпешти, те су папири и рента у неколико се опоравили. Међутим пшеница и остала зрна на нашим горњим пијацама, преко свега што се јавља из Америке и Енглеске за наша бележења хране — не имадоше до овога часа никакве промене, ни веће понуде да је, још мање каквог попуста у ценама.

На нашим доњим пијацама покрај умереног промета цене су чврсте.

Данас се плаћа код нас пшеница прве каквоће 8 ф. 25 н., средња 7 ф. 80—90 н., лакша роба 7 ф. 50 н. Наполица 7 ф. Јечам 4 ф. 20—30 н. Зоб 5 ф. 50—60 н., ванредно до 5 ф. 70 н. Кукуруз новосадски бостанџијски 5 ф. 10 н., роба из околине 5 ф. Све од 100 кгр.

Вариво покрај довољне продаје све по ценама као у прошлом извештају.

Маст је на горњим пијацама јевтина од два дана са 1 ф. 50—2 ф. 50 по м. ц. Код нас на више 47 ф., на мање 49 ф. Сланина сушена 48 ф., паљена 50 ф. од 100 кгр.

На пијацама свињској и месарској нема никакве промене.

*

У Будимпешти 19. (31.) марта пшеница потиска тешка 79.5. 8 ф. 90 н., 79. 8 ф. 92½ нов., 78.

8 ф. 85 н., 77.5. 8 ф. 75 н., 77.4 8 ф. 80 н., 77. 8 ф. 70 н., 76.8 8 ф. 62½ новч. Пештанска 77.5. 8 ф. 70 н., 77. 8 ф. 75 н., 77.3. 8 ф 80 н., 75 7. 8 ф. 55 н., Стонобеогранска 77. 8 ф. 75 н Бачка 76.4 8 ф. 75 н. Банатска 78.5 8 ф. 75 н. Са горње Тисе 79.5. 8 ф. 90., 78. 8 ф. 70 н. Подунавска 74.6 8 ф. 20 н. Све на три месеца. Раж 6 ф. 65 н. Кукуруз 1200 м. ц. по 5 ф. 70 н., 1500 м. ц. по 5 ф. 72½ н. Зоб 6 ф 30 и 6 ф, 70 н. Све за готов новац.

Термински посао станирао јако. Само је кукуруз живахан промет имао. Знатне количоће су за Беч пазарене. Једна партија румунског кукуруза продана за готово по 5 ф. 60 н. У 6 сати у вече нотира шеница за пролеће 8 ф. 51 до 53 н., шеница за јесен 8 ф. 51—53 н. Зоб за пролеће 6 ф. 52—54 н., зоб за јесен 6 ф. 38—40 н. Репица кол за август-Септембар 11—11⅛.

Најновије вести.

— Јављају из Београда: 18. тек. месеца примио је краљ оставку Гарашанинског министарства и поверио Гарашанину да састави нов кабинет. Мијатовић је већ био пристао, да уђе у то министарство као министар финанција а Кујунџић као министар просвете. Но доцније је Гарашанин наишао на тешкоће и поново је изјавио краљу, да он не може саставити министарство. Тада је краљ позвао Ристића. Говори се да је Ристић већ саставио владу и то овако: Ристић има председништво и спољне послове, Радивој Милојковић унутарње, Алимпије Васиљевић просвету, Владимир Јовановић финансију, Јоца Амакумовић правду, Јован Мишковић пуковник, рат.

— Јављају из Одесе: Пошто кнез Батенберг неће никако да приступе на жељу Европе, то је Русија спремна да окупира Бугарску и да начини реда. Турска узалуд покушава, да приволе кнеза на попуштање.

— Јављају из Белгије: Социјалистичка странка издала је манифест. Тражи да држава предузме грађења, како би добили радници леба и да даде опште право гласања. Било је поново сукоба. У Турне-у побунили се били такође радници, разорили телеграф, но после се погодили са фабричарима. Негди је метеж попустио, ал на другим местима расте.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 20. марта у вече.)

Београд. (Од нашег нарочитог извештача). Ристић је поднео краљу листу новог министарства, но краљ је до сад није примио. Тумачи се тако, да краљ чека „са стране“ мишљење.

Петроград. Полузваничан „Журнал Ст. Петерсбург“ оптужује бугарског кнеза, да је заподенуо ствар, коју он није у стању решити. Сад му не остаје ништа друго, но да се покори.

Лондон. Полузванични „Дели Њус“ пориче, да је у авганском пограничном питању, између Русије и Енглеске неспоразум. Шта више погодба је на прагу.

Цариград. Порта тражи европску конференцију, која ће решити бугарску ствар. Ако кнез Батенберг не попусти, Европа ће тако поступати као да га и нема.

ЗА СРПСКЕ РАЊЕНИКЕ.

Чаково.

Сакупљене прилоге приликом приређене „Вечерње забаве“ у Чакову на св. Стевана 1885. у корист српских рањеника приложили су: По 20 ф.: Српска православна црквена општина, Бела Водијанер зем. посланик. По 5 фор.: Михајло Сабовљевић, зем. посланик вар. Кикинде, Павле Шандровић, управ. завода за штедњу и пред., Јосиф Најбауер, угоститељ, Ђока Мештеровић, трговац, Завод га штедњу и предујам. По 3 ф.: Јован Поповић, кр. домобрански мајор, Соломон Панић, закупник регала, Светозар Срб, бележник фољански, др. Фердинанд Фајт. По 2 ф. 20 н.: гђа Фромбаховица. По 2 ф.: Јулије Мупћан, сресни начеоник. По 4 ф.: Мита Рошуловић, трговац. По 2 фор.: Коста Јања трговац. Јован Чарнић, трговац, гђа Марковићка, велепоседница, Нестор А. Гиба, трговац, Коста Николић, Карло Шерер, учитељ, Сава Токин, трговац, Јосиф Ивковић. По 1 ф. 20 н.: Каменко Ј. Мича. По 1 ф.: Рудолф Градл, бележник чаковачки, Ернест Месингер, општ. начеоник, Људевит Томчањи, чиновник, Јован Београдац, закупник регала, Јосиф Шварц, закупник, Коста Мијатовић, занатлија, Јосиф Шенборн, трговац. Мита Симеоновић, занатлија, Мавро Глик, тртовац, Ђока Ј. Мича, Пера Мишковић, бележник из Петромана, Хелебронт чиновник у миру, Петар Хофбауер, сресни судац, Јаков Херц, трговац, Н. Кепих, трговац, Никола Шорле, умиров. капетан, Фрања Вавраш, трговац, — По 1 ф. 20 н.: Н. Буш, живинар. — По 1 ф.: Ј. Трета тргов. помоћник, др. Мавро Фурман, Арпад Бановић, судски ексекутор, Фердинандо Трост, занатлија. — По 50 н: Лазар Милићевић, учитељ. — По 40 н.: Мита Војновић, занатлија. — По 20 н.: Милева Чарнићева. — По 1 ф.: Глиша Адамовић из В. Бечкерека. — По 20 н.: Јоца Шумарски, трг. помоћник, Никола Живановић, трговац, Ђула Шипош, домобр. лајтнант, Вандхарт, домобр. оберлајтнант, Ледницер, домобр. лајтнант, Бабик, чиновник, Шера, домобр. лајтнант Јаков Кон, трговац, Ђура Порчанин, занатлија, Тот. домобр. оберлајтнант, Хирти, домобр. капетан, Јоца Аминић, занатлија. Конрад Херцог, занатлија, Крајти, занатлија, Карло Јов. Прункл трговац, Јосиф Ајберт, тргов. помоћник. — По 50 н.: Кепелис кр. подсудац. — По 20 н.: Дајч, М. Фукс, сресни бележник, Стеван Хорват сресни подначеоник. Свега 132 ф. Милан Панић, трговац 10 динара у злату, — свега: сто тридесет и два фор. и 10 динара у злату. — Даље 40 ф, 12 новч. чист приход од улазница вечерње забаве, те по томе свега 172 ф. 12 н.*)

У Чакову, 11. јануара 1886.

За одбор:

Панић. председник. **Лаза Илијевић,** благајник. **Каменко Ј. Мича,** перовођа.

*) Новац смо предали „Добротворној задруги Српкиња Новосаткиња“. Ур. „Заставе“.

Српско народно позориште.

(Недељни ред позоришних представа.)

У суботу 22. марта први пут: **„Наследник.“** Шаљива игра у 5 чинова, написао Емил Ожије и Жил Сандо, с француског превео М. Ђ. Глишић.

Г. **Тоша Јовановић,** редитељ краљ. срп. народног позоришта у Београду као гост претпоследњи пут.

У недељу 23. марта: **„Отело.“** Трагедија у 5 чинова, написао В. Шекспир. Прва четири чина превео Г. Гершић, пети А. Хаџић. За српску позорницу удесио А. Хаџић.

Г. **Тоша Јовановић,** редитељ краљ. срп. народног позоришта у Београду као гост последњи пут.

У уторак 25. марта: **„Добрила и Миленко.“** Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао М. Бан.

У четвртак 27. марта: **„Мамица.“** Шаљива игра у 3 чина, написао Е. Сиглигети, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

У суботу 29. марта први пут: **„Преки лек.“** Шаљива игра у 1 чину, написао Мита Калић. — За тим први пут: **„На позорници и у животу.“** Шаљива игра у 1 чину, написао М. Ш. М. — У почетку: „Баркос.“ Шаљива игра у 1 чину с певањем, по Р. Бенедиксу посрбио др. Ј. Андријевић, музика од А. Максимовића.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на нову књигу:

„НА СЕЛУ И ПРЕЛУ“

СЛИКЕ И ПРИЛИКЕ ИЗ СРПСКОГ НАРОДНОГ ЖИВОТА

написао П. АДАМОВ

ИЗДАЈЕ УРЕДНИШТВО „СТРАЖИЛОВА.“

Књига ће изнети око 12 штампаних табака, а цена јој 60 новч.

Књижаре добиће уобичајени рабат, а скупљачи десету књигу на дар.

Претплату ваља слати уредништву „Стражилова.“

Књига ће ући ово дана у штампу, а биће готова око Ђурђева-дне.

Како нас преводи поплавише, надамо се, да ће српски читаоци радо примити ову књигу из српског живота у српском духу.

Уредништво „Стражилова“
у Новом Саду.

Молимо штована уредништва свију срп. листова, да изволе штампати овај оглас у свом цењеном листу.

Изишао је из штампе

„ГЛАС ИСТИНЕ“

лист за црквене проповеди, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе.

Уредник: Сава Петровић.

Број 5. — Година III.

Садржај: Назаренство и словенски језик у цркви, од Ј. В. — Беседа на богојавлније, говорио у Срп. Неузини Паја Телечки. — Дарвинизам и порекло човека, по Дру А. Ш. написао Сава Теодоровић, професор на реалци у Земуну. — Беседа на св. Саву, говорио у Ст. Бечеју Младен Јосић. — Митрополит црногорски Висарион Љубиша. (Животопис.) Од Дионисија Миковића. — Разночтеније некоторих мјест в словенских јевангелијих. IX. Мат. V. 20. Од Јована Живановића. — Листак: Ф. Г. Клопштока „Месија,“ певанија у 20 песмопоја, у преводу А. Сандића. — Нове књиге и листови.

„Глас Истине“ излази 15-ог и последњег дана сваког месеца на читавом табаку велике 8-не. Цена је листу: За Аустро-Угарску на целу год., 2 фор. на ½ године 1 фор. За Србију: На целу годину 5 динара, а на ½ године 2½ динара. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Власник и издавалац „Гласа Истине“:
Штампарија А. Пајевића.

✝

С тужним и ојађеним срцем јављам свима сродницима и пријатељима, да се моја никад незаборављена супруга

АНА ДИМИТРИЈЕВИЋ

дана 16. (28.) марта о. г. после кратког али тешког боловања у 55-тој години свога живота у вечност преселила.

Тело миле ми покојнице опојало се по обреду прав славне цркве свију светих, дне 17. (29.) марта у 4 сахата по подне, а затим у опште гробље сахранило.

У Руми, 19. (31.) марта 1886.

У име свију сродника
ожалошћени супруг:
Стеван Б. Димитријевић.

Уједно изјављујем моју срдачну захвалност пречест. г. свештеницима, г. учитељима, уваженим г. чиновницима и свом поштованом грађанству без разлике пола, који су при погребу моје миле и никад непрежаљене супруте Анке многобројно учествовали и тим моју голему тугу и жалост ублажили.

У Руми, 19. (31.) марта 1886.

Ожалошћени супруг:
Стеван Б. Димитријевић.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

У смислу закључка црквене скупштине српске православне општине земунске од 9. марта о. г. бр 109. овим се расписује стечај на место књиговођа и перовође код ове општине.

Плата је 600 фор. а. вр.

Компетенти ваља сведочбама да докажу да су како у књиговодству, тако и у перовођству вешти, и да ћеду се постојећој посебној инструкцији тачно придржавати хтети. Молбенице нека се за четир недеље од првог увршћења овог стечаја потписаном одбору поднесу.

Земун, 16 марта 1886.

Светозар Милетић, перовођа. 1—3 **Пет. Петровић,** председник.

СТЕЧАЈ.

Код православне српске црквене општине суботичке упражњено је место црквног певца, на које се овим поново стечај расписује.

С тим местом скопчана је годишња плата од 400 ф. са петогодишњом повишицом од 100 ф. док плата певчева не достигне своту од 600 ф. када и овај квинквенал престаје; од завештајних служаба и парастоса годишње 10 ф. 50 н, а од приватних парастоса о укопа кад позван буде 1 ф. У дужност црквеног певца спада: држати леву певницу недељом, свецем и празником на вечерњу, јутрењу и литурђији; — појати повседневно на вечерњу, јутрењу и на завештајним литурђијама и парастосима.

Који желе исто ово получити, нека своје добро инструиране молбенице најдуже до 1. априла т. г. црк. општини суботичкој поднети не пропусте. Захтева се од молиоца, да зна добро осмогласно пејање, све ирмосе, сједалне на велике празнике и типик, и да има јасан и милозвучан глас, што има личним доласком у Суботицу о свом трошку и појањем у правосл. цркви засведочити. Који се компетенат лично не прикаже, неће му се моћи молба у обзир узети.

У Суботици 10. марта 1886.

Ђорђе Гојковић, општ. перовођа. 3—3 **Божидар Вујић.** потпредседник.

КАТ. ЈУТ. 174 КАТ. ЈУТ.

ОВЕ ЗИМЕ ОКРЧЕНОГ ШУМ. ЗЕМЉИШТА

издаје путем писмене понуде петроварадинска имовна општина под закуп за орање.

Закуп траје од дана дражбе до 15 новембра 1891.

Који је вољан ово земљиште закупити нека биљеговану понуду потписаном уреду 12, априла т. г. по нов. кал. до 11 сати пре подне поднесе односно пошаље.

Понуди се мора приложити у име вадиума и јамчевине од своте понуђене 10% за цело закупно време.

Ова свота вратиће се закупнику одма чим сво земљиште разорано буде.

Земљиште лежи код села Хртковаца (котар митровачки), ¼ сата од Саве. Поплави није изложено.

Поближи увјети могу се код потписатог уреда сваки дан увидити, а радо ће се свакоме на захтев и поштом послати.

Митровица 29. марта 1886.

Господарствени уред
1—3 петроварадинске имовне општине.

Оглас.

Требам у моју проширену гостиону угоститеља под рачун, исти треба да је Србин или да говори добро српски. Гостиона састоји се из 2 простране сале са једним билијаром, 4 ново сазидане од тврдог материјала путничке собе, подрум, пространу авлију, шупу и 2 штале на врло згодном месту код општинске куће у Сентомашу.

Милош Рунић,
2—3 трговац.

ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

К. А. КОСАНИЋА

У СОМБОРУ

треба спомоћника. Првенство имају који мађарски говоре. 2—2

Реелан и најјефтинији набављачки извор.

„ГАРАНТОВАН УТАКМИЧКИ НАМЕШТАЈ“

ТОДОР ДИМОВИЋ 19-36

БЕЧ

I. Wipplingerstrasse № 27.

НАМЕШТАЈА СВАКОВРСНИХ И У СВАКОМ СТИЛУ.

Илустровани ценовници шиљу се бесплатно и франко.

КО? хоће да носи добрих, модерних, елегантних и јефтиних одела, нека само оде у прво бечко фабрично стоваришће мушког и женског одела **М. НАЈМАНА** из Беча, у Н. Саду, главна улица у Недељковићевој кући. Јер је штета губити време, и обраћати се на другу страну, јер сам ја **фабрикант**, а не препродавац.

Одликована је моја радња на многим изложбама у Европи за добар и укусан рад. Основана је 1884. г. Фабрика у Бечу (I. Bezirk Fleischmarkt Nr. 16.) Филијала у Новом Саду, Загребу, Фијуми, Београду, Паризу и т. д.

ЦЕНОВНИК МУШКОГ ОДЕЛА:

	од	до		од	до
Елегантних горњих капута (иберциера) — — —	9 ф.	15 ф.	Огртачи за јутро (шлафрок)	10 ф.	25 ф.
Врло финих горњих капута	16 ф.	36 ф.	Мајчикови — — — —	18 ф.	35 ф.
Одела од вуне — — —	8 ф.	15 ф.	Шестрвчив — — — —	25 ф.	35 ф.
Одела од вуне врло фина —	18 ф.	36 ф.	Кућни капути и капути за трговину — — — —	6 ф.	9 ф.
Чакшире од штофа модерно сашивене — — — —	3 ф.	5 ф.	Одело за децу од 9—14 год.	6 ф.	18 ф.
Чакшире од штофа врло фине	6 ф.	12 ф.	Горњи капути за децу (иберцијер) — — — —	7 ф.	12 ф.
Салонско одело — — —	20 ф.	45 ф.	Одело за децу од 3—8 год.	3.50	12 ф.
Горњи капути за свештенике	18 ф.	32 ф.			

ЗА ЖЕНСКЕ велики избор сваковрсних новитета у конфекцији.

	од	до		од	до
Огртача за кишу — — —	5 ф.	14 ф.	Мантлети и огртачи — —	10 ф.	14 ф.
Огртача за кишу врло фине	15 ф.	24 ф.	Мантлети и огртачи врло фини богато накићени са чипкама и шмелцом — —	16 ф.	60 ф.
Огртача за штофу с чипкама	12 ф.	30 ф.			
Кратке јакне елегант. и фине	4 ф.	22 ф.			

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

огртача за кишу и јакна у свакојакој величини и боји, уз јефтину фабричну цену.

За наручбине са стране и за меру, стоји на расположењу велика колекција мустара од правих енглеских, француских и бринских штофова. Наручбине се извршују најбрже и то врло елегантно и трајно.

1— **М. НАЈМАН.**

НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА

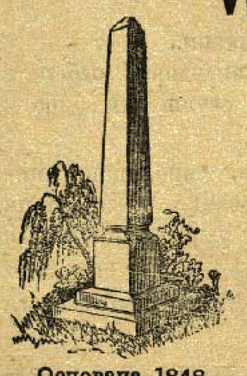

Основана 1848.

од Сиенит, Гранита, карарског, тиролског, шлеског, црвеног и многих других врсти мрамора из унутрашњости и иностранства као и од пешчаног камена

од 10 фор. до 3000 фор.

Велики избор таких готових споменика препоручује

А. ГЕРЕНДАЈИ

ВАЈАР,

прва прив. фабрика за израду мраморних ствари

У БУДИМПЕШТИ.

Основана 1848.

Одликован је са **дипломама** златним, сребрним и бронзаним медаљама од лондонске, париске, двапут од бечке, будимпештанске и столнобеоградске изложбе.

Главно стовариште и писарница: Untere Donauzeile, Maria-Valeriagasse 2. in Heinrich'schen Hause. **Фабрика:** Müllnergasse 4, im eigenen Hause.

Цртеже и ценовнике бесплатно.

Адреса за брзојаве и писма: **GERENDAY A BUDAPEST.**

1—

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.